

(i) Printed Pages : 8

Roll No.

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

1	7	2	2	3
---	---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	3
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 3rd Semester

(2124)

GEOGRAPHY (In all Mediums)

Paper-VI Cartography-II (Only for CDOE Candidates)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 20

Note :— Attempt **FIVE** question in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting **ONE** question from each unit. Credit will be given for suitable maps/diagrams and examples. Students can use colored pen/pencil.

1. Attempt any **four** in about **25** words :

(i) What are Point Symbols ?

(ii) Spheres.

(iii) Ordinal Scale.

(iv) Isobars.

(v) Negative areas in dot map.

(vi) KEEN.

1×4=4

UNIT-I

2. What are Point Symbols ? Explain its uses, merits and demerits. 4
3. What do you understand by symbolization and scaling of Geographic Data ? 4

UNIT-II

4. What is Dot Map ? Discuss its uses, merits and demerits. 4
5. Draw a suitable Diagram for the following Data :

Landuse of Y

Sr. No.	Landuse	(In %)
1.	Net Area Sown	60
2.	Fallow Land	10
3.	Grazing Land	20
4.	Other than Current Fallow	5
5.	Forest	5

4

UNIT-III

6. Draw notes on any two :
 - (a) Climograph
 - (b) Wind Rose Diagram
 - (c) Ergograph.

4

7. Draw Line and Bar graph to show Mean Monthly Temperature and average Rainfall for station X using the following data :

Months	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Temp. (in °C)	12	14.5	19	22	28	34	31	30.5	26	24	21	13.5
Rainfall (in cms)	5	8	6	3	5.5	4	20	16	6	5	3	2

4

UNIT-IV

8. Which Cartographic Techniques you would like to use for the following ? Justify your choice :

(a) Child Sex Ratio

(b) Migration from India of U.S.A, Canada and Australia. 4

9. Write a detailed essay on Choropleth Maps. 4

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पाँच प्रश्न हल करें। प्रश्न संख्या 1 जो कि अनिवार्य है तथा प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करना है। उपयुक्त मानचित्रों/आरेखों और उदाहरणों के लिए क्रेडिट दिया जाएगा। छात्र रंगीन पेन/पेंसिल का उपयोग कर सकते हैं।

1. लगभग 25 शब्दों में किन्हीं चार का उत्तर दीजिये :

(i) बिंदु चिह्न क्या है ?

(ii) गोला।

(iii) क्रमसूचक पैमाना।

(iv) आइसोबार्स।

(v) बिंदु मानचित्र में नकारात्मक क्षेत्र।

(vi) KEEN

1×4=4

यूनिट-I

2. बिंदु चिह्न क्या हैं ? इसके उपयोग, गुण और दोष बताइए। 4
3. आप भौगोलिक डेटा के प्रतीकीकरण और स्केलिंग से क्या समझते हैं ? 4

यूनिट-II

4. डॉप मैप क्या है ? इसके उपयोग, गुण और दोषों पर चर्चा करें। 4
5. निम्नलिखित डेटा के लिए एक उपयुक्त आरेख बनाएं :

Landuse of Y

Sr. No.	Landuse	(In %)
1.	Net Area Sown	60
2.	Fallow Land	10
3.	Grazing Land	20
4.	Other than Current Fallow	5
5.	Forest	5

4

6. किन्हीं दो पर एक नोट लिखें :

(a) जलवायुचित्र

(b) पवन गुलाब आरेख

(c) एर्गोग्राफ।

4

7. निम्नलिखित डेटा का उपयोग करके स्टेशन X के लिए औसत मासिक तापमान और औसत वर्षा दिखाने के लिए रेखा और बार ग्राफ बनाएं :

Months	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Temp. (in °C)	12	14.5	19	22	28	34	31	30.5	26	24	21	13.5
Rainfall (in cms)	5	8	6	3	5.5	4	20	16	6	5	3	2

4

यूनिट-IV

8. आप निम्नलिखित के लिए कौन सी कार्टोग्राफिक तकनीकों का उपयोग करना चाहेंगे ? अपनी पसंद का औचित्य सिद्ध करें :

(a) बाल लिंग अनुपात।

(b) भारत से यू.एस.ए., कनाडा और ऑस्ट्रेलिया में प्रवासन।

4

9. कोरोप्लेथ मानचित्र पर एक विस्तृत निबंध लिखें।

4

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ। ਦੁਕਵੇਂ ਨਕਸ਼ੇ/ਡਾਇਗਰਾਮ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲਈ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰੰਗਦਾਰ ਪੈਨ/ਪੈਂਸਿਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

1. ਲਗਭਗ 25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :

- (i) ਬਿੰਦੂ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕੀ ਹਨ ?
- (ii) ਗੋਲੇ।
- (iii) ਆਰਡੀਨਲ ਸਕੇਲ।
- (iv) ਆਈਸੋਬਾਰਸ।
- (v) ਬਿੰਦੀ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਖੇਤਰ।
- (vi) KEEN.

1×4=4

ਯੂਨਿਟ-I

- 2. ਬਿੰਦੂ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕੀ ਹਨ ? ਇਸਦੇ ਉਪਯੋਗਾਂ, ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 4
- 3. ਤੁਸੀਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਡੇਟਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਕੇਲਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? 4

ਯੂਨਿਟ-II

- 4. ਡਾਟ ਮੈਪ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੇ ਉਪਯੋਗਾਂ, ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4

5. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਡੇ

Sr. No.

1.

2.

3.

4.

5.

6. ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ

(a) ਕਲਾਈ

(b) ਵਿੰਡ

(c) ਅਰਗੋਰ

7. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਡੇਟਾ

ਅਤੇ ਔਸਤ

Months

Temp.

(in °C)

Rainfall

(in cms)

5. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਡੇਟਾ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਓ :

Landuse of Y

Sr. No.	Landuse	(In %)
1.	Net Area Sown	60
2.	Fallow Land	10
3.	Grazing Land	20
4.	Other than Current Fallow	5
5.	Forest	5

4

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

- (a) ਕਲਾਈਮੇਗ੍ਰਾਫ
- (b) ਵਿੰਡ ਰੋਜ਼ ਡਾਇਗ੍ਰਾਮ
- (c) ਅਰਗੋਗ੍ਰਾਫ।

4

7. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਡੇਟਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਟੇਸ਼ਨ X ਲਈ ਔਸਤ ਮਾਸਿਕ ਤਾਪਮਾਨ ਅਤੇ ਔਸਤ ਵਰਖਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਬਾਰ ਗ੍ਰਾਫ ਖਿੱਚੋ :

Months	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Temp. (in °C)	12	14.5	19	22	28	34	31	30.5	26	24	21	13.5
Rainfall (in cms)	5	8	6	3	5.5	4	20	16	6	5	3	2

4

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਤੁਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਾਰਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੋਗੇ ? ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਓ।

(a) ਬਾਲ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ

(b) ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ। 4

9. ਚੋਰੋਪਲੇਥ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 4